

УКРАЇНЬСКА МОВА **БУКВАР**

**Навчальний посібник
для 1 класу**
закладів загальної
середньої освіти
у 5-ти частинах

 навчальна книга®
БОГДАН

www.bohdan-books.com www.bohdan-digital.com

- Навчальний посібник відповідає Типовій освітній програмі МОН України, розробленій під керівництвом О. Я. Савченко. Він реалізує визначені Державним стандартом початкової освіти змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Успішне навчання за посібником забезпечать:

- * системність та послідовність викладу навчального матеріалу;
- * зінтегровані функції Букваря та робочого зошита;
- * наявність вправ та завдань, які сприяють формуванню фонематичного слуху та артикуляційних навичок;
- * наявність яскравих ілюстрацій для моделювання ситуацій спілкування, опори для виконання завдань з усного та писемного мовлення;
- * різноманітна тематика текстів, що мають великий пізнавальний, розвивальний і виховний потенціал;
- * наявність завдань творчого та ігрового характеру;
- * наявність завдань, різних за ступенем складності, які уможливають організацію диференційованої роботи в парах, групах;
- * наявність аудіосупроводу.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— послухай;

— розкажи;

— запам'ятай;

— прочитай;

— познач, намалюй, напиши;

— попрацюй у парі;

— попрацюй у групі;

— поміркуй, дай відповіді на запитання, виконай завдання.

Добуквений період

- * Розвиток усного мовлення учнів (слухання – розуміння – говоріння).
- * Ознайомлення зі звуками української мови (голосними, приголосними).
- * Практичне ознайомлення зі словами – назвами предметів, ознак, дій.
- * Формування понятійного кола, пов'язаного з довкіллям учня/учениці.
- * Побудова запитань та відповідей.
- * Вироблення навиків ведення бесіди, діалогу, висловлювання власних вражень.
- * Роль українських народних казок у формуванні світогляду дитини.
- * Підготовка руки до оволодіння письмом, написання елементів букв.

Тема уроку

Слухання тексту

Добридень, школо!

Послухай вірш. Про кого розповідається у вірші?

Ілюстрація

Я — українська дитина,
земля моя — Україна.
Абетку оцю відкриваю
і мову рідненську вивчаю.

А в мові моїй,
як в краплинці роси,
усіх українців
дзвенять голоси.

А ти себе вважаєш українською дитиною? Чому?

4

Відповіді на запитання

Розвиток усного мовлення

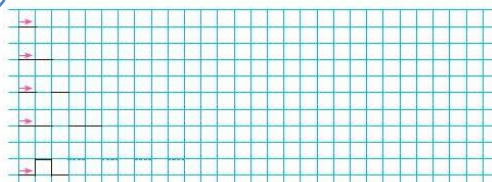
Розкажи, що зображено на малюнку. Чому потрібно ходити до школи?

Наведи стежинку до лісової школи.

Виконай за зразком.

Наведи малюнки за пунктирними лініями. Розфарбуй.

5

Слухання та обговорення

Тема уроку

Слова — назви предметів. Що? Хто?

Послухай українську народну казку «Дід, баба та курочка Ряба». Про кого ця казка? Що знесла курочка?

Усне виконання завдання

Назви зображені предмети. Які слова відповідають на питання що?, а які — на питання хто?

Розвиток усного мовлення

Розглянь малюнок. Назви слова, які відповідають на питання що?. Розкажи українську народну казку «Котик і Півник».

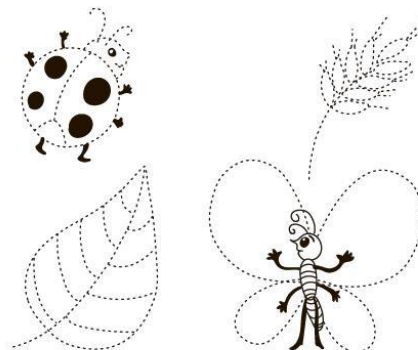

Ілюстрації

Наведіть і розфарбуйте зображення предметів:
1 група — назви яких відповідають на питання хто?;
2 група — назви яких відповідають на питання що?.

Робота в групах

Слова — назви дій (що робити?). Слова, що називають кількість предметів (скільки?)

Послухай українську народну казку «Ріпка». Назви героїв казки. Скільки їх? Хто що робить?

Розіграйте казку в ролях. Розфарбуйте дійових осіб.

Слухання та обговорення

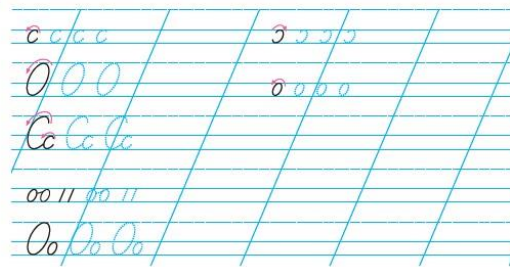
Робота в парах

Практичне завдання

Розглянь малюнок. Скільки зображено ялинок? хмарок? шишок? Намалюй стільки ж крапочок.

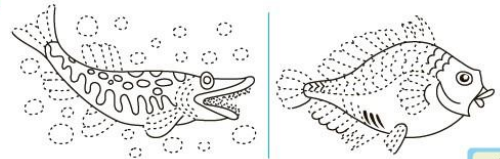

Виконай за зразком.

Підготовка руки до письма

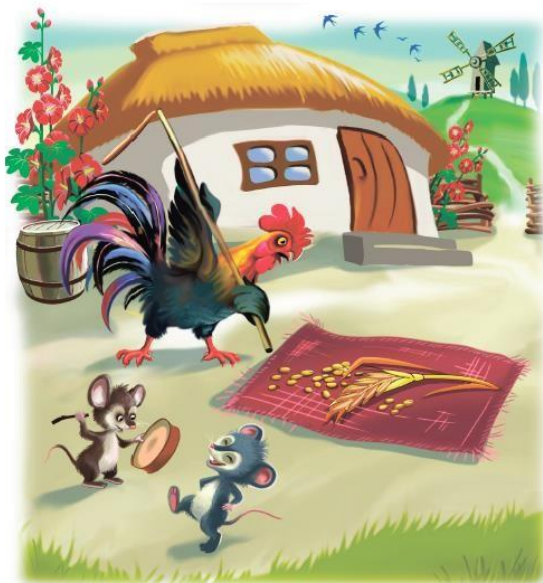
Наведіть і розфарбуйте.

Робота в групах

Речення. Знаки в кінці речень (., ?, !)

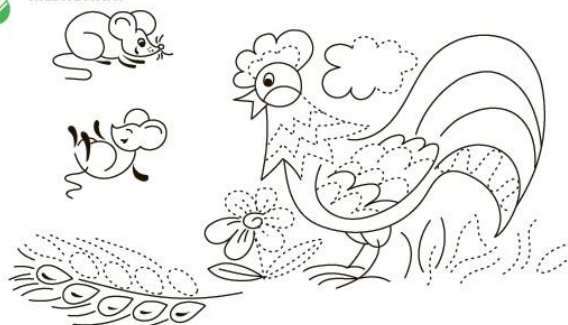
Послухай українську народну казку «Півник і двоє мишенят». Яким зображено півника? А мишенят? Склади про них декілька речень за поданими схемами.

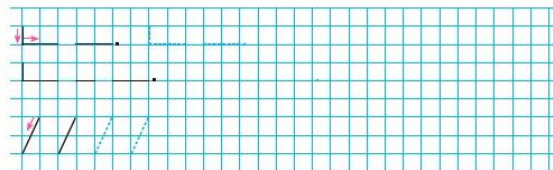
_____?

_____!

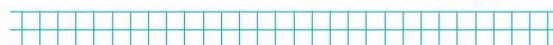
Розкажи казку «Півник і двоє мишенят». Розфарбуй малюнки.

Виконай за зразком.

Назви зображені предмети. З одним із цих слів склади питальне речення. Побудуй його схему.

Слухання та обговорення

Склад. Наголос

Послухай українську народну казку «Івасик-Телесик». Як звали хлопчика, якого дідусь витесав із деревини? Назви зображені предмети. Скільки складів у кожному слові? На який склад падає наголос?

Виконання завдання

Робота в парах

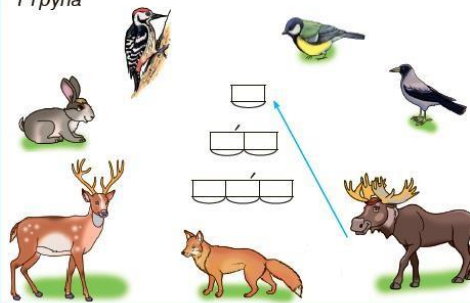
Складіть речення за малюнком та поданими схемами.

Робота в групах

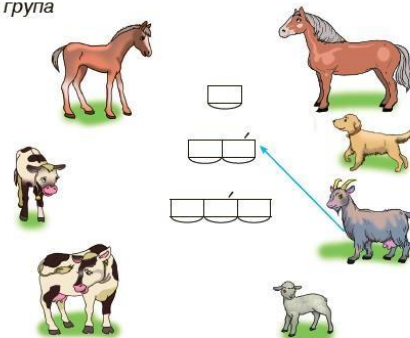

Назвіть зображених тварин. Укажіть схему кожного слова.

1 група

2 група

Буквений період

- * Ознайомлення з друкованими і рукописними буквами української абетки та звуками, які вони позначають.
- * Читання складів, слів із поступовим ускладненням їх звуко-складової структури.
- * Письмо малих та великих літер українського алфавіту; ознайомлення з основними з'єднаннями букв.
- * Звуко-буквений аналіз слів. Побудова звукових моделей.
- * Складове читання і читання цілими словами.
- * Письмо слів, речень, невеликих текстів.
- * Творчі аналітико-синтетичні вправи для утворення слів.
- * Читання речень, коротких текстів; правильне інтонування речень; практичне засвоєння розділових знаків.

Звук [а]. Буква А, а

Кого зображено на малюнку справа? Яким звуком починається слово *ангел*? Якою буквою він позначається?

Aa

Aa

Познач місце звука [а] в схемах за зразком.

Прочитай з різною інтонацією.

А-а-а!

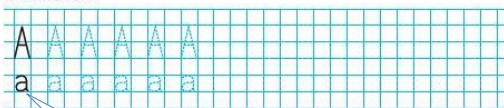

А-а-а!

А-а-а!

Надрукуй.

36

Розвиток мовлення

Зразки друкованих та рукописних літер

Визначення місця звука у схемах

Друкування літер

Виділення звука в слові

Робота в парах

Читання

Розкажи, кого зображено на малюнку. Що співає мама малюку? Добери слова до поданих звукових моделей. Назви слова, у яких є літера **а**.

Добір слів до схем, моделей

а а а

Складіть речення за поданими схемами.

Л _ , а _

Л _ , а _

37

Складання речень за схемами

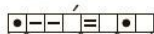
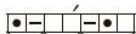
З'єднай за зразком.

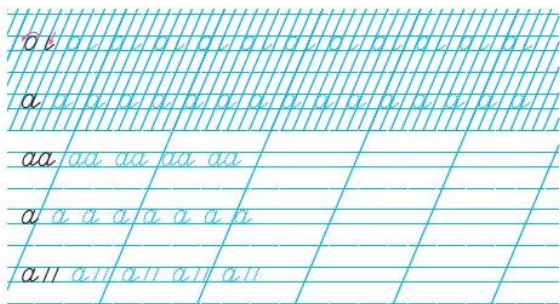
1 березня

Доповни подані звукові схеми.

Виконай за зразком.

Розглянь малюнок. Назви слова, яким відповідають подані звукові схеми.

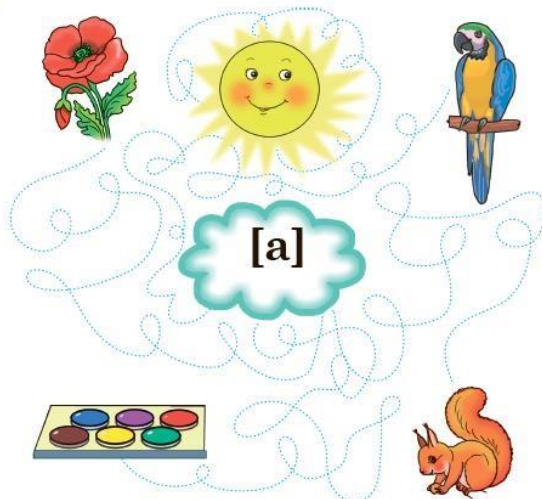

Складіть речення за малюнком та поданими схемами.

1 група

2 група

Відшукай об'єкти, у назві яких є звук [а].
Наведи лінії різними кольорами.

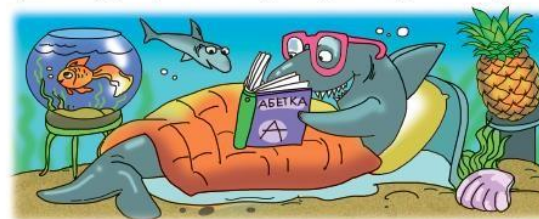
Прочитай (послухай). Вивчи напам'ять.

СКОРОМОВКА

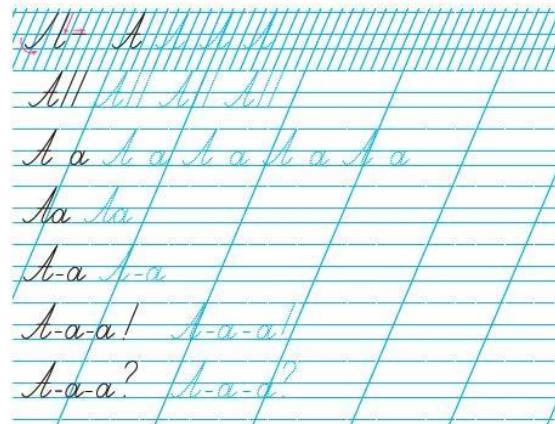
А у нас — ананас:
почастуємо весь клас!
Ананаси, апельсини
додають усім нам сили!

Розгляньте малюнок. За його змістом складіть декілька речень. Доберіть слово до поданої звукової моделі.

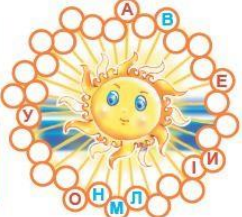

Виконай за зразком.

Звуки [в], [в']. Буква В, в

? Кого зображено на малюнку? Розглянь звукову схему. Назви звук, яким починається слово *ведмідь*. Якою буквою він позначається?

ВВ

—|—|—|—|

✓ Познач місце звуків [в] і [в'] у схемах.

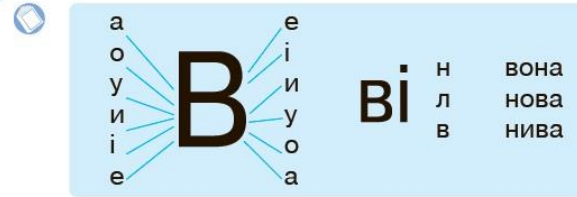

—|—|—|—| —|—|—|—| —|—|—|—| —|—|—|—|

? З'єднай малюнки з відповідними звуковими схемами.

—|—|—| —|—|—|—| —|—|—|—|—| —|—|—|—|—| —|—|—|—|—|

він вона воно вони
Іван Іванна

✓ Надрукуй.

В в в в

ВІН вона

ВОНО вони

Вони на ниві.

Назвіть слова, у яких «заховалися» подані склади.

ва

ав

во

ов

ву

ув

ві

ів

ви

ив

ве

ев

Прочитай і порівняй.

ава → вав

ово → вов

уву → вув

іві → вів

иви → вив

еве → вев

Прочитай речення, замінюючи малюнки словами.

У Івана

У Іванни

Вони

оливали

У

вовна.

У лева

У Валі

На ниві

Доповни подані звукові схеми.

Виконай за зразком.

Handwriting practice on a grid. The first row is shaded. The second row shows the word 'ва' written in blue cursive. The third row shows 'ві' written in blue cursive. The fourth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The ninth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The tenth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eleventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twelfth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirteenth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fourteenth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifteenth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixteenth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventeenth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighteenth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The nineteenth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twentieth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-first row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-second row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-third row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-fourth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-fifth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-sixth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-seventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-eighth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The twenty-ninth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirtieth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-first row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-second row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-third row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-fourth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-fifth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-sixth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-seventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-eighth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The thirty-ninth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fortieth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-first row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-second row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-third row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-fourth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-fifth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-sixth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-seventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-eighth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The forty-ninth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fiftieth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-first row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-second row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-third row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-fourth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-fifth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-sixth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-seventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-eighth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The fifty-ninth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixtieth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-first row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-second row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-third row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-fourth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-fifth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-sixth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-seventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-eighth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The sixty-ninth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventieth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-first row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-second row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-third row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-fourth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-fifth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-sixth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-seventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-eighth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The seventy-ninth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eightieth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-first row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-second row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-third row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-fourth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-fifth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-sixth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-seventh row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-eighth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The eighty-ninth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The ninetieth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive. The hundredth row shows 'ва' and 'ві' written in blue cursive.

Утвори і прочитай слова.

мо	ва	ни	ва	на	лив
умо	ва	но	ва	ви	лив
ла	ва	ва	ли	ва	лив
лі	ва	ви	ла	мо	лив

Розгляньте малюнок. Прочитайте слова.
1 група — складіть розповідь за малюнком;
2 група — прочитайте речення, розділивши їх на слова.

у-лов
ло-вив
ли-ни
мі-ли-на

Іванловивлинівнаміліні. Вінмавулов.

ви ва
ло ла лі

ум вел > ів
мо вив > вив

33

Обговоріть, що зображено на малюнку. Доберіть слова до поданих звукових моделей. Складіть речення за поданими нижче схемами про весну.

34

Складіть кілька речень за малюнком. Доберіть слово до поданої звукової схеми.

Виконай за зразком.

I P B B B B B B
B B
Bbb Bbb
Ba Bu
Bi Bi

Іван ловив ливів. Він мав улов.

35

- Пропонований навчальний посібник сприятиме:

- * формуванню функціональної грамотності першокласників, стійкої мотивації до читання завдяки добору простих і зрозумілих текстів, що послідовно розвивають і поглиблюють понятійне коло учнів;
- * розвитку комунікативних умінь;
- * вихованню духовно багаті особистості.

Прочитай вірш. Вивчи його напам'ять.

Клубок

Котив котик клубок по колу.
Не було нудно котові ніколи.
Бо коли котик клубок котив,
котик добре діло робив.

дім	одін	лід	ідү
дим	два	під	ідемó
дам	обідва	дід	підемо

Прочитай. Спробуй запам'ятати якомога більше слів з літерою **д**.

Дід Данило іде додому.
Удома в діда баба.
Вона ва-ила обід.

У діда Данила дві дуди. Він дав Іванові одну дуду. Дуда вміла «Ду-ду-ду!». Іван дав дідові Данилу два лини.

Прочитай. Вивчи вірш напам'ять.

Диби-диби, диби-би!
Іде баба по .
А дід по малину
іде у долину.

Прочитай, добираючи пропущені букви.

У діда і баби дві доні.
Вони в полі поливали дині.

У липні диво-дині
по-піли. Олена і Ліна
ла-ували дин-ми.

Виконай за зразком.

мій — мої звичай — звичаї
твій — твої трамвай — трамваї

Розгляньте ілюстрацію. Спробуйте передбачити, про що розповідатиметься в байці «Заєць та їжак».

Прочитайте байку в особах. Чи справдились ваші передбачення?

ЗАЄЦЬ ТА ЇЖАК

Народна байка

Якось зустрів Заєць Їжака на полі та став із нього насміхатися:

— У тебе, Їжаче, ніжки короткі! Ти бігати не вмієш! Ось я — ніхто мене не наздожене!

— Невже? — каже Їжак. — А давай побігаємо навпередки: хто кого пережене!

ЛИПА І БАБА

У полі була липа.
ламав липу.

Баба липи не ламала.
Липа бабі мовила:

— На, бабо,

Бабі було мало.
Липа бабі мовила:

— На, бабо,

Бабі було мало.
Липа бабі мовила:

— На, бабо,

Бабі було мало і мало.

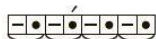
Липа бабу напоумила. Вона в баби _____.

Прочитай. Поміркуй і розкажи, чого ще в світі не буває.

ЧОГО НА СВІТІ НЕ БУВАЄ?

Чого на світі не буває?
Що риба в озері співає!
І вовк вареників не ліпить,
і сонечко вночі не світить!
А хто із вас, малята, знає,
чого ще в світі не буває?

Хто знає, вміє, розуміє,
той всім на світі володіє,
тому тепліше сонце гріє,
тому уся земля радіє.
Бо як такому не радіти,
хто хоче думати й творити!

Вивчи вірш напам'ять.

МОЯ СІМ'Я

Це — моя сім'я:
мама, тато, я,
і мій старший брат Павлусь,
і бабуся, і дідусь.
Сонце в небі нам сія —
бо щаслива в нас сім'я!

Прочитайте. Обговоріть останні рядки вірша. Як ви їх розумієте?

Я ГОВОРЮ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Співаю я по-українськи.
А як виспівують гаї?
Чи у пташок слова свої?
Чи має квітка свою пісню?

Я говорю по-українськи,
бо мова — серденько моє:
своє гніздечко в ньому в'є
ласкава мова материнська.

Відгадай загадку.

ЗАГАДКА

Хто співає всіма мовами?

Прочитайте слова. Спробуйте пояснити, що вони означають. З одним словом (на вибір) складіть речення.

Європа егер вольєр браконьєр

Прочитайте і відгадайте загадки. Доберіть слова — назви дій до поданих звукових схем.

ЗАГАДКИ

—Тьох-тьох-тьох! —
Не співає він удвох.
Він завжди один співає,
бо найкращий голос має!
В рідну зéмленьку вертає,
весну красну зустрічає.

Летить — виє,
сяде — землю риє.

Гарно кує,
власних гнізд
не звиває.

Склади слова з букв даного слова. Надрукуй.

вкриває

риє

Назвіть слова, у яких «зачувалися» подані склади.

ка		ак	
ко		ок	
ку		ук	
кі		ік	
ки		ик	
ке		ек	

Прочитай і порівняй.

ака → атака
око → кокон
уки → руки
іки → ліки
ики → вареники
еке → крекер

Прочитай вірш. Вивчи його напам'ять.

Клубок

Котив котик клубок по колу.
Не було нудно котові ніколи.
Бо коли котик клубок котив,
котик добре діло робив.

* Розвиток творчого мислення та уяви учнів забезпечується засобами мовної гри, театралізації.

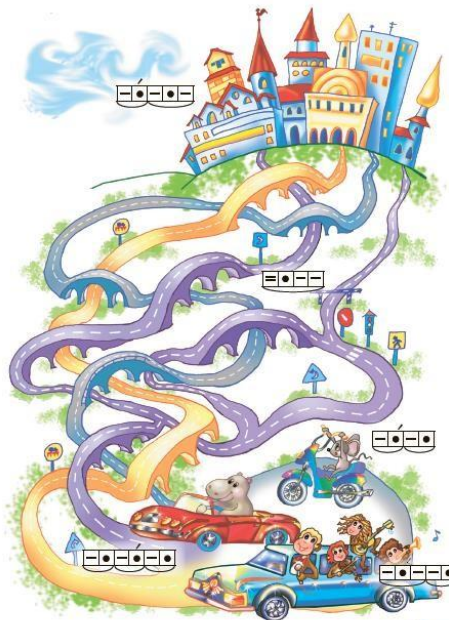
Розгляньте лабіринт. Назвіть: 1 група — зображених тварин; 2 група — зображені рослини; 3 група — що із зображеного можна віднести до неживої природи. У яких словах є звук [y]?

Назвіть слова, які відповідають поданим у лабіринті звуковим схемам.

51

Розгляньте малюнок. Доберіть слова до поданих звукових схем. Допоможіть бегемоту відшукати найкоротший шлях до замку. Складіть кілька речень за змістом малюнка.

63

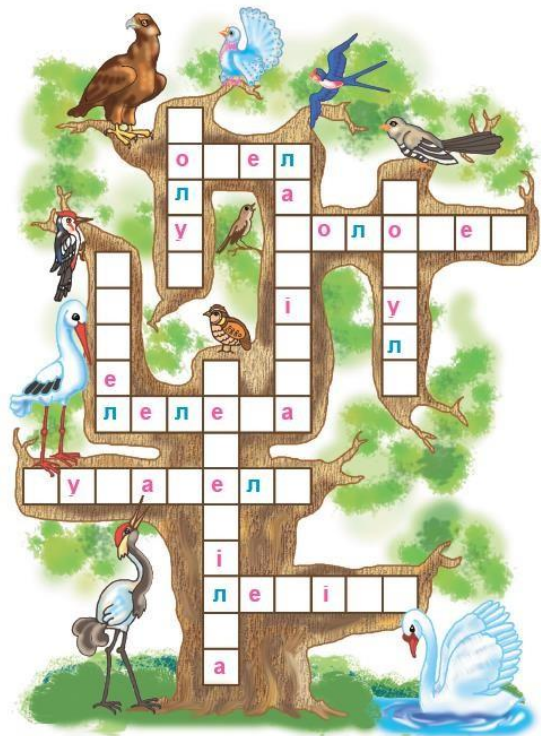
Прочитайте. Доберіть слова до поданих звукових схем. Складіть розповідь про розваги дітей, скориставшись малюнком та поданими словами.

га́мір	гора	луг	вігін	гарт
го́мін	горб	плуг	вігін	гурт
гра	па́горб	друг	вігінати	гурто́м

13

Розгадайте кросворд.

19

Прочитайте і обговоріть, чи відповідає ілюстрація тексту. Чому мама зайчиха просить зайчика іти непомітно? Хто такі ТІ, ТЕ, ТА?

ТУТ І ТАМ

Ми отут. Ти іди туди, додому. Там тато.
 Он там, у тунелі, — ТІ!
 А отам, у тумані, — ТЕ!
 А тут, у болоті, — ТА!
 А ти іди непомітно.

62

Післябуквений період

- * У навчальному посібнику представлено багатий фольклорний матеріал (прислів'я, приказки, казки, байки, пісеньки), завдяки якому учні пізнають найголовніші закономірності співжиття людей у соціумі, відповідальність за власні вчинки, за збереження природи; розуміють важливість українського слова, рідної мови в житті людини.
- * Дібрано завдання та вправи для вдосконалення навичок написання літер, слів, речень, невеликих текстів.
- * Запропоновано практичні завдання різної складності, цікаві творчі вправи.
- * Авторка використовує різні способи інтеграції видів діяльності, методи, прийоми, організаційні форми, зорієнтовані на активізацію комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей; розвиток особистості учня/учениці засобами різних видів мовленнєвої діяльності, сприймання, уяви, мислення.

Дорогою до школи

Прочитай. Назви чотирискладові слова. Досліди, у яких словах «сховався» звук [y].

шкóла маю поспішаю зіллячко
довкóла бажаю розглядаю подвір'ячко

Прочитайте вірш. Обговоріть, чи відповідає ілюстрація змісту вірша. Який заголовок можна ще дібрати?

Я ІДУ ДО ШКОЛИ

Я до школи поспішаю,
все довкола розглядаю:
як пливуть хмарки перисті,
як роса блищить на листі,
як маленький білий котик
умиває вранці ротик,
як біжать автомобілі,
як цвітуть ромашки білі...
Я веселу вдачу маю:
всім-усім добра бажаю!

Розкажи, на що ти звертаєш увагу дорогою до школи.

Установи послідовність літер. Прочитай слово і надрукуй його.

а р к
о м
ш и

--	--	--	--	--	--	--	--

Вивчи закличку напам'ять.

ЗАКЛИЧКА ДО СОНЕЧКА

Вийди, вийди, сонечко,
на дідове полечко,
на бабине зіллячко,
на наше подвір'ячко!
Тут дітки граються,
тебе дожидаються!

Чи знаєш ти інші заклички? Розкажи.

Допиши віршик.

НАШЕ СОНЕЧКО

Сонечко в світі одне,
любить усіх і голубить.

Рідна матуся .

так, як і сонечко, .

Обговоріть.
Яке наше сонечко?
Кого ми називаємо сонечком?
Для кого ми хочемо бути сонечками?

Розгляньте малюнок. Поміркуйте, про що можуть розмовляти сонечко та квіточка. Складіть діалог та розіграйте його.

Виконай письмово.

Яя Мм Уу Йй

як який

цвітуть

школа

довко

о арки мис я кот к оса

Я до школи поспішаю.

Добери і запиши слова, які відповідають поданим звуковим схемам.

— / / / / /

— / / / / /

— / / / / /

Відшукай «сховані» слова. Наведи їх.

мнвкозаклсмйасенївїаурокид
гелмакрвзникаларнлвзатнли
янкїбушкїлнїгстепвїшунївад
унвокласївдїтїкнїлвзїркїлв
аукраїнодзвїнокдвїлїшпаквн

Із поданих складів утвори слова. Запиши кілька з них на вибір.

це хма ко нок по
ле сон ра тик

/ / / / /

/ / / / /

/ / / / /

Мова моя

Прочитай. Добери до слова *мова* назви ознак.

мóва
розмóва
мóвлення
мóвити

матусина
рідна
барвіста
співуча

багáта
живá
лагідна
казкóва

Прочитайте вірш. Обговоріть, як авторка пояснює, що таке мова.

МОВА МОЯ

Мова моя — це я:
мій смуток і радість моя,
моя колискова і казка,
матусина добра підказка,
це все, чим живу і радію,
усе, що люблю, що умію!

Спробуйте скласти вірш про мову за першими літерами в рядочках. Такий твір називають АКРОВІРШЕМ.

М _____
О _____
В _____
А _____

Вивчи прислів'я напам'ять. Поясни його зміст.

Мова — душа народу.

Відгадай загадку. Впиши у клітинках слово-відгадку.

ЗАГАДКА

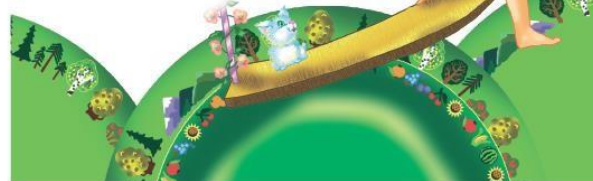
Тепленьке,
золотеньке,
усім любеньке!

Прочитайте вірш. Які почуття викликає у вас слово *літо*? Доберіть якомога більше відповідних слів.

ЛІТО

Ах, яке красиве літо —
із барвінку й сонця звите,
просто рай для діточок,
і пташок, і квіточок!
Будем літові радіти
і цвісти собі, мов квіти!

Відшукай два слова, які «заховалися» в таблиці. Запиши їх, скориставшись підказкою.

у	в	ф	е	т	к	і	л	ф				
к	т	е	п	л	е	ш	і	я	т			
р	х	и	к	р	х	в	т	р				
ф	м	с	н	в	т	я	о	в	л			

- Утвори прислів'я, поєднавши відповідні частини.
- Слово до слова — • той сам себе стидається.
 - Хто мови своєї цурається, • за цукор і мед.
 - Добре слово краще • зложиться мова.

Виконай письмово.

Оо Го Гг Лл Бб

слово мова

літо літня

Будем літлові радіти!

Спиши, вставляючи пропущені букви.

У м . ві мой,
 як в крап . инці р . си,
 усіх у . раїнц . в
 дз . енят . гол . си.

Blank handwriting lines for copying the text.

Утвори слова за зразком. Запиши їх.

Word puzzle with letters in leaves: каз, ва, сло, мо, во, роз, ко, ка, лис.

Blank handwriting lines for writing the words.

У світі казок. Курочка Ряба

Прочитай. Спробуй назвати слово, якого немає у казці «Курочка Ряба».

дід
баба
Ряба

курочка
яєчко
мишка

била
розбила
зачепила

плаче
скаче
кудкудаче

Прочитай казку.

КУРОЧКА РЯБА

Українська народна казка

Були собі дід та баба, і була у них курочка Ряба. Знесла вона їм яєчко. От дід бив — не розбив, баба била — не розбила. А маленька мишка хвостиком зачепила, яєчко покотилось — і розбилось.

Дід плаче, баба плаче, а курочка кудкудаче:

— Не плач, діду, не плач, бабо! Знесу я вам яєчко не просте — а золоте!

От вам казка, а мені — бубликів в'язка!

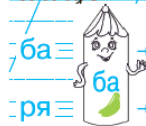
Підготуйся до переказу казки.

Пофантазуйте. Як могли розвинуватися події в казці далі?

Виконай письмово.

Аа Яя Уу Єє

в'язка в'язка
яєчко яєчко

Яєчко покотилось і розбилось.

У кожному слові зміни першу літеру, щоб утворилося інше слово. Запиши. Підкресли букви, якими відрізняються слова кожної пари. Познач наголос.

біла - міла

жити -

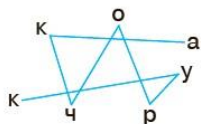
мишка -

золото -

тихо -

Установи послідовність літер. Прочитай слово і надрукуй його.

--	--	--	--	--	--	--	--

Продовж речення. Обери потрібне слово.

Дід плаче, баба плаче, а курочка

--	--	--	--	--	--	--	--

- каже
- говорить
- кудкудаче
- квокче

Прочитай вірш. Про кого читала ворона? Чому їй не сподобалась книжка?

Що ворона поробляє?
Третій день казки читає.
І ка-р-р-коче тишком-нишком:
— Це якась погана книжка!
Все про вовка, про лисицю,
про ката, про рукавицю,
навіть є про жабу трошки,
є ще про Котигорошка,
і про змія, що літає...
Лиш про мене тут немає.

Геннадій Літневський

Допиши речення.

От вам казка, а мені —

Відгадай загадки. Побудуй звукові моделі слів-відгадок.

ЗАГАДКИ

Барилечко без обручів, без дна,
а в нім два сорти вина. (епиц)

--

Хто двічі народжується?
(хетцц)

--

Назви зображені об'єкти. Запиши слова, у яких звуків більше, ніж букв.

--	--	--	--	--

З одним із слів (на вибір) склади і запиши речення.

--	--	--	--	--

Я складаю слова...

Утвори і прочитай слова.

Прочитай вірш-безконечник. Поміркуй, чому він так називається.

ПОЧНІМО З КІНЦЯ

Вірш-безконечник

Жили-були дід та баба,
та зварили борщику
в полив'янім горщику,
та спекли хлібця...
Почнімо з кінця:
жили-були дід та баба,
та зварили борщику
в полив'янім горщику,
та спекли хлібця...
Почнімо з кінця...
(і так далі).

Чи подобаються тобі такі вірші?

Спробуйте скласти вірш про бублики, вареники чи інші смачні речі.

Прочитай вірш.

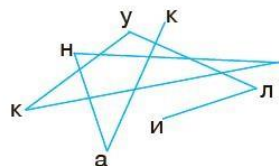
СОНЦЕ ЗВУКИ СІЄ

Сонце в небі звуки сіє,
всіх на світі розуміє.
Я складаю з них слова —
мова твориться жива! —
Рідна мова веселкова —
гомонить в ній гай, діброва,
річка весело співає,
і дитина виростає!

Поміркуй, яким словом можна замінити слово *гомонить*.

Установи послідовність літер. Прочитай слово і надрукуй його.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Придумай побажання для своїх перших літніх канікул.

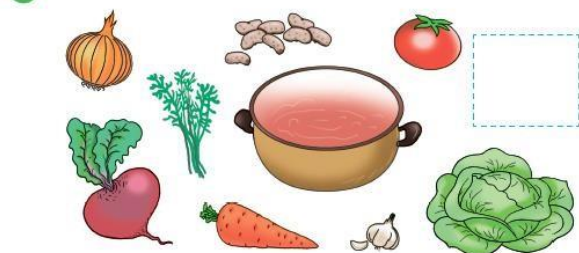
- * Підручник містить методично цінний ілюстративний матеріал.
- * Вирізняється новизною підходів до виучуваного матеріалу.

Слова — назви ознак. Який? Яка? Яке? Які?

- 🔊 Послухай українську народну пісню «Ходить гарбуз по городу». Про які овочі йдеться у вірші? Які вони за формою, кольором, смаком?

- 🗨️ Назви зображені предмети. Домалюй овоч, потрібний для приготування борщу.

13

Службові слова

(у, в, на, за, під, перед, через, між)

- 🔊 Послухай українську народну казку «Рукавичка». Хто жив у рукавичці? Склади речення за поданими схемами. Назви в них службові слова.

22

Звук. Голосні та приголосні звуки

(□, ▢)

Послухай українську народну казку «Яйце-райце». Що не змогли поділити орел і миша? До чого призвела жадібність мишки? Назви зображених птахів. Які ще тварини згадуються в казці?

Доберіть слова до поданих звукових моделей. Складіть речення за малюнком та поданими схемами.

Обговоріть, що зображено на малюнку. Назвіть:

- 1 група — слова зі звуком [л];
- 2 група — слова зі звуком [л'];
- 3 група — кольори веселки, у назвах яких є звук [л].

Приголосні тверді та м'які звуки

(**Е**, **е**)

- Пригадай казку «Яйце-райце».
- Що трапилося з Яйцем-райцем через людську необережність?
- Якому слову відповідає подана звукова модель?

- Складіть речення за поданим малюнком та схемами.

Розгляньте малюнок. Назвіть:

- 1 група — слова, які відповідають на питання хто?;
- 2 група — слова, які відповідають на питання що?.

Склади речення за поданою схемою.

_____ і _____

Прочитай (послухай) і відгадай загадки.

ЗАГАДКИ

Цілу нічку він не спав —
вікна нам розмалював. (Мороз)

Летіли зірнички,
обліпили личка.
(ижнижінє)

Біленька бабуся
білим пір'ям потрусила,
землю дбайливо, як пташку,
укрила. (вмиє)

Розгляньте малюнок. Складіть розповідь про ново-річно-різдвяні свята.

Прочитай. Доповни речення.

го-ро-ді-ли
го-рб-ди-на
го-ро-бі-на

гімн
гітара
лагідно

Ганна
Галина
Гнат
Григір
Ігор
Олег

ГОРОД

Ігор, Ганна, Олег і Галина гуртом город городили. На городі вродили _____, _____, _____. От городина! Ого-го!
Город радо багаті дари дарував.

Дякуємо за увагу!